

Kancelaria Radcy Prawnego

Agnieszka Misiejuk

Białystok, dnia 30.03.2007 r.

OPINIA PRAWNA

sporządzona na zlecenie Stowarzyszenia Forum Recyklingu Samochodów w Warszawie

I. Pytania:

1. Czy zakaz ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części, ujętych w wykazie przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko, znajdującym się w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28.09.2005 r. (Dz.U. nr 201, poz. 1666) dotyczy również części wymontowanych w stacji demontażu z pojazdów wycofanych z eksploatacji i odzyskanych w ramach działań stacji demontażu?
2. Czy części wymontowane w stacji demontażu z pojazdów wycofanych z eksploatacji, ujęte w w/w wykazie przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, stanowią odpady w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (Dz.U. nr 62, poz. 628).

II. Stan prawny i opinia.

Ad. 1.

Odpowiadając na pierwsze z postawionych pytań, wskazać należy na źródło delegacji do wydania Rozporządzenia w sprawie wykazu przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko (dalej: Rozporządzenie).

Minister właściwy do spraw transportu upoważniony został do określenia w drodze rozporządzenia wykazu przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z **pojazdów**, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa

Kancelaria Radcy Prawnego

Agnieszka Misiejuk

na środowisko na mocy art. 66 ust. 9 ustawy z dnia 20.06.1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.)

Pojazd, w rozumieniu art. 2 pkt 31 ustawy prawo o ruchu drogowym, to środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane.

W związku z tym, iż pojęciom, jakimi posługuje się Rozporządzenie, należy przypisywać takie samo znaczenie, jakie mają one na gruncie ustawy, z której pochodzi delegacja do wydania Rozporządzenia, stąd pojęcie „pojazd” występujące w Rozporządzeniu oznacza środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane.

Wobec powyższego, wykładnia literalna oraz wykładnia systemowa, uwzględniająca miejsce przepisów Rozporządzenia w systemie prawa, prowadzi do wniosku, iż wykaz przedmiotów wyposażenia i części, ujęty w tymże Rozporządzeniu, dotyczy przedmiotów i części wymontowanych z pojazdów w rozumieniu ustawy prawo o ruchu drogowym, tj. środka transportu przeznaczonego do poruszania się po drodze oraz maszyny lub urządzenia do tego przystosowanych.

W ocenie sporządzającego opinię, wykładnia prowadząca do objęcia przepisami Rozporządzenia również przedmiotów i części wymontowanych w stacji demontażu z pojazdów wycofanych z eksploatacji, jest wykładnią rozszerzającą i stoi w sprzeczności z literalnym brzmieniem przepisów Rozporządzenia oraz pomija fakt, iż Rozporządzenie jest aktem wykonawczym do ustawy prawo o ruchu drogowym, na gruncie której pojęcie „pojazd wycofany z eksploatacji” praktycznie nie występuje.

Aktem prawnym regulującym sposób postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji jest ustawa z dnia 20.01.2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. Nr 25, poz. 202). W przepisach tej ustawy pojęcie „pojazdu wycofanego z eksploatacji” zostało zdefiniowane jako odpad w rozumieniu przepisów o odpadach (art. 3 pkt 6 ustawy o recyklingu).

Znaczenie obu pojęć jest zasadniczo odmienne i nie sposób byłoby zgodzić się z poglądem, iż Rozporządzenie dotyczy przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych zarówno z pojazdów jak i z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Wykładni rozszerzającej, prowadzącej do objęcia Rozporządzeniem również przedmiotów i części wymontowanych w stacji demontażu z pojazdów wycofanych z eksploatacji nie uzasadnia także intencja ustawodawcy, ani też wykładnia celowościowa.

Kancelaria Radcy Prawnego

Agnieszka Misiejuk

Wprawdzie przy tytule Rozporządzenia zamieszczony został przypis o następującym brzmieniu: „Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża postanowienia art. 7 ust. 1 dyrektywy 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.Urz. WE L 269)(...)”, sugerujący, iż Rozporządzenie miałyby dotyczyć części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, to analiza treści art. 3 ust. 1 Dyrektywy i art. 7 ust. 1 Dyrektywy, w zestawieniu z przepisami ustawy prawo o ruchu drogowym, nie pozwala na wyciąganie takich wniosków.

W myśl art. 3 ust. 1 Dyrektywy, przepisy Dyrektywy dotyczą zarówno pojazdów jak i pojazdów wycofanych z eksploatacji, łącznie z częściami oraz materiałami. Natomiast art. 7 ust. 1 Dyrektywy, stanowi: „Państwa Członkowskie podejmą niezbędne środki w celu zachęcenia do ponownego używania części, które nadają się do ponownego użycia, do odzyskiwania części, które nie mogą być ponownie użyte oraz do przyznawania preferencji recyklingowi, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla środowiska, bez naruszania wymagań dotyczących bezpieczeństwa pojazdów oraz wymogów ochrony środowiska, szczególnie związanych z emisją do atmosfery oraz hałasem”.

Art. 7 ust. 1 Dyrektywy reguluje zagadnienie ponownego użycia części, nie precyzując jednocześnie źródła pochodzenia tych części, tzn., cytowany przepis nie wskazuje, czy regulacja dotyczy części pochodzących z pojazdów, czy z pojazdów wycofanych z eksploatacji. Nie bez znaczenia jest jednak to, iż kolejne ustępy art. 7 Dyrektywy dotyczą poziomów ponownego użycia i odzysku odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, co świadczy o tym, iż również ust. 1 dotyczy m.in. części pochodzących właśnie z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Jednakże przywołanie w przypisie do Rozporządzenia artykułu 7 ust. 1 Dyrektywy, w konfrontacji z treścią przepisu art. 66 ust. 9 oraz art. 2 pkt 31 (definicja pojazdu) prawa o ruchu drogowym skłania do stwierdzenia, iż zakres przedmiotowy Rozporządzenia dotyczy przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, o jakich mowa w art. 2 pkt 31 prawa o ruchu drogowym. Gdyby odwołanie do przepisów Dyrektywy znalazło się już w przepisie zawierającym delegację do wydania Rozporządzenia, to zasadnym byłoby twierdzenie, iż intencją ustawodawcy było objęcie zakresem przedmiotowym Rozporządzenia również przedmiotów i części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji. Fakt, iż odwołanie takie znalazło się dopiero w przepisach wykonawczych do ustawy prawo o ruchu drogowym, świadczy o tym, iż intencja taka mogła się pojawić dopiero na etapie tworzenia przepisów wykonawczych do ustawy. W związku z tym, iż przepisy wykonawcze winny

Kancelaria Radcy Prawnego

Agnieszka Misiejuk

mieścić się w ramach wyznaczonych przez ustawową delegację, stąd też należy je interpretować z uwzględnieniem przede wszystkim intencji ustawodawcy.

Powyższa interpretacja pozostaje również w zgodzie z celem, jaki, w myśl art. 66 ust. 9 prawa o ruchu drogowym, winien przyświecać regulacji Rozporządzenia. Zasady demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, testowanie części odzyskanych w ramach działań stacji demontażu, zgodnie z informacją i instrukcją udzieloną przez producenta pojazdu, o której mowa w art. 9 ustawy o recyklingu, stanowić ma gwarancję bezpieczeństwa przy ich ponownym zastosowaniu, co stanowi uzasadnienie objęcia zakresem przedmiotowym Rozporządzenia jedynie części, której takiej weryfikacji nie są poddawane.

Podsumowując: zakaz ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części, ujętych w wykazie przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko, znajdującym się w Rozporządzeniu, nie dotyczy części wymontowanych w stacji demontażu z pojazdów wycofanych z eksploatacji i odzyskanych w ramach działań stacji demontażu.

Ad. 2.

Punktem wyjścia dla odpowiedzi na drugie z postawionych pytań jest definicja odpadu. Pojęcie „odpadu” definiuje art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (Dz.U. nr 62, poz. 628), w myśl którego, odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Rozporządzenie obejmuje wykaz przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego.

Po pierwsze: wykaz ten nie obejmuje części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, na co sporządzający opinię wskazał przy odpowiedzi na pierwsze pytanie.

Po drugie: nawet gdyby wykaz obejmował przedmioty wyposażenia i części wymontowane z pojazdów wycofanych z eksploatacji, to pojawia się pytanie, czy zakaz ponownego użycia tychże przedmiotów w pojazdach zarejestrowanych w Polsce (gdyż bez wątplenia regulacja Rozporządzenia odnosi się jedynie do pojazdów zarejestrowanych w Polsce), kwalifikuje dany przedmiot jako odpad, zgodnie z obowiązującą definicją odpadu?

Kancelaria Radcy Prawnego

Agnieszka Misiejuk

Odpowiedź na to pytanie z całą pewnością będzie negatywna. Zakaz użycia części w pojazdach zarejestrowanych w Polsce nie oznacza tego, że posiadacz części, w tym wypadku, prowadzący stację demontażu, pozbywa się ich, zamierza się ich pozbyć, czy do ich pozbycia się jest zobowiązany.

Prowadzący stację demontażu, po wymontowaniu części z pojazdu wycofanego z eksploatacji, po jej sprawdzeniu i przetestowaniu zgodnie z informacją i instrukcją udzieloną przez producenta (art. 9 ustawy o recyklingu), podejmuje decyzję, czy części zamierza się pozbyć i wtedy ewentualnie części te stają się odpadem, zgodnie z definicją odpadu.

Z całą pewnością natomiast zakaz ponownego użycia części pochodzącej z pojazdu wycofanego z eksploatacji, oczywiście przy założeniu, że Rozporządzenie dotyczy również części pochodzących z ELV, nie oznacza obowiązku pozbycia się tychże części. Organy wykonawcze nie skorzystały z ustawowej delegacji, zawartej w art. 4 ust. 1b ustawy o odpadach, upoważniającej do określenia w drodze rozporządzenia wymagań technicznych dla substancji i przedmiotów, których niespełnienie powoduje, że ich posiadacz jest obowiązany do ich pozbycia i nadal nie ma rozporządzenia określającego parametry części samochodowych, których niespełnienie rodzi po stronie posiadacza tych części obowiązek ich pozbycia się.

Wskazując na powyższe, w ocenie sporządzającego niniejszą opinię, przedmioty wyposażenia i części wymontowane z pojazdów wycofanych z eksploatacji w stacji demontażu, ujęte w wykazie w Rozporządzeniu nie stanowią odpadu i obecnie brak jest podstaw prawnych, by jako odpady je kwalifikować.

Radca prawny

Agnieszka Misiejuk